UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Qui dare tuto. vel cura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

tatur minor annorum xxv. ⁊ aliud ſtatutum dicat quod legitima etas ſit xviij. annorum an minor xxv. poterit eſſe tutor, vide Bal. conſil. c. ij. lib.

Qui petunt tutores vel curatores. Rub. XXXI.

Viſo ſ. de tutela teſtamentaria, ⁊ legitima videndũ eſt de datiua, verum qr videndũ eſt primo qui petant, poſtea vbi, tertio qs petatur, ideo premittit qui petant tutores vel curatores.

LEX I.

ADmoneadoleſcentem. Matres, ⁊ liberti, ⁊ amite, ⁊ etiam creditores poſſunt pupillis poſtulare tutores, hoc dicit totus iſte titulus.

LEX VIII.

CUm a matribus. Caſus ſuperueniẽs in perſona eius q miſſus eſt ad tutores petendos, excuſat matrem, h. d. hic not. caſus. Nota † quod mater poteſt petere tutorem filio per procu-
1 ratorem. Nota † quod caſus eueniens in perſona procuratoris,[a] ex-
2 cuſat dominũ. Dixi tibi in l. preſes, ff. de app. ⁊ allegaui tibi iſtam
a lege dic vt ibi dixi, ⁊c.

ADDITIO.

a ALEX. Procuratoris. Uide C. qui pet. tuto. ⁊ in l. ſi plures. de condi. inſer. ⁊ vide in l. denique. §. ſi tutor. ff. mand.

LEX X.

a **NEpotibus.** Uide gl. ſi. quã no. Uidete dominum. Ego intelligo[a] iſtam legẽ, ſi huic non põt imputari negligentia, nã ſi mater fuit negligens per annum, ita quod certum erat eã a ſucceſſione excluſam, ſi alius coniunctus fuerit negligens per alium
b annum putarem[b] eum a ſucceſſione excludi, argu. j. de legi. here. l. ſciant. coniuncta l. ſi. qui admit. ad bo. poſſeſſio. poſ.

ADDITIONES.

a ALEX. Ego intelligo. Contrariũ tenet Bart. in l. ij. circa prin. ff. eo. ⁊ intellige vt no. in l. quid ergo. §. j. ff. de his qui no. infam. Et vide glo. que ponitur hic, cui applicetur hereditas excluſa matre, quam no. Bal. in l. ij. ſ. ſi aduer. ven. ⁊ vide ad iſtam gloſ. Bald. qui eam not. ſequitur cum limitatione. in l. precibus. C. de impu. ⁊ alijs ſubſtit. ⁊ iſtam gloſſ. not. Bald. pro ſingulari. IO. FR. RV. Nota iſtam contrarietatem, quia Barto. in l. ij. ff. eod. titul. vult quod primo excluſo ad quem pertinebat ſucceſſio ob non petitũ tutorem ſequens non excluditur ad quem incipit pertinere, ⁊ tamen hic tenet contrarium.

b P. PAV. P. Putarem. Idem tenet Ange. conſi. cij. incip. in Dei nomine, iſta queſtio habet principaliter duo puncta. Licet contrarium teneat idemmet conſi. xxxvij. incipien. quidam puer. Adde que dicit Bar. late in l. ij. ff. qui pet. tut. vel cur. Adde an dicta Bar. hic ſint vera, Ange. conſi. cxviij. Petr. de Bucha. conſil. ciiij. Bal. conſ. xcij. j. lib.

Vbi petantur tutores vel curatores. Rub. XXXII.

LEX VNICA.

1 Domicilium quando ⁊ a quibus conſtitui poteſt.
4 Iudex quomodo det tutorem.

MAgiſtratus. Ubi quis ſortitur domicilium ratiõe originis, vel maioris partis bonorum, ibi poteſt ei tutor conſtitui, hoc dicit hec lex notabilis valde. Inquantum dicit de iudice loci originis, non habet dubium, inquantum dicit de iudice loci, vbi habet facultates, eſt dubium, nam iudex non poteſt dare tutorem, niſi ei qui habet domicilium in loco ſue iuriſdictionis, vt l. j. in fi. de tut. ⁊ cur. da. ab
1 his. Sed pupillus videtur quod non poſſit habere domicilium, nam paternum domicilium conſtitutum non habet, vt l. aſſumpti. circa fi. ff. ad municip. Ipſemet non poteſt conſtituere ſine tutore, qr non poteſt ſe obligare, ergo videtur quod ei non poſſit da-
2 ri tutor. † Sol. domicilium poteſt conſtitui duob. mod. Uno modo voluntate, ⁊ hoc modo non poteſt conſtituere pupillus, qr tunc continet obligationem. Alio modo re ipſa, ſtando in loco vbi habet maiorem partem fortunarum ſuarum, hoc modo poteſt pupillus ſine tutore, Et hic eſt caſus notabilis in hac lege. Ratio poteſt eſſe, qr obligationes que re ipſa contrahuntur, cadunt in pupillo, ſicut in pupillo, ſicut in maiore, vt l. operis. de ope. no. nun. de neg.
a geſt. l. iij. §. ⁊ ſi furioſi. Gloſ. querit hic duas[a] queſtiones primo †
3 quid ſi habet facultates in diuerſis locis. Dicit gl. iudex cuiuſqꝫ
4 loci dabit, vt l. pupillo. ff. de tut. ⁊ cur. da. ab his. † Quero vtrũ iu-
b dex originis[b] poſſit dare tutorẽ, qui preſit bonis, q̃ non ſunt in territorio ſuo. Azo q ſic. Hug. contra, vt hic habes in gl. quam vide. Dy. ponit iſtam queſtionem in l. j. de tut. ⁊ cur. da. ab his. Cyn. ponit hic, ⁊ facit vnam longam filateriam. Gl. in l. non ſolum. §. qui in teſtamento. de exc. tu. videtur tenere opi. Hug. opinio Azo. eſt verior. Cum enim tutor detur perſone, ille qui habet perſonam pupilli in iuriſdictione ſua poteſt dare tutorem, cuius iuriſdictio ſe extẽdit ad omnes facultates, vt d. l. j. in fin. de tu. ⁊ cura. da. ab his. argu. ad hoc in l. ſi fideicommiſſum. §. tractatum. de iudic. Hoc etiam probatur per hanc legem, ſi bene aduertatur. Non ob. l. pupillo. de tut. ⁊ cura. da. ab his, qr fateor quod poteſt dare tutorem de bonis que ſunt in territorio ſuo, qr cum ſit certa vniuerſitas bonorum, ⁊ alius dabit quo ad bona que ſunt in territorio alio. Sed ſi vnus, ⁊ idem vellet dare de omnib. bonis poſſet. Et eo. modo reſpondeo ad l. iuriſperitos. §. cum oriundus de excu. tut. Et pro predicta determinatione allegat Dy. l. magis puto. §. illud ff. de re. eo.

ADDITIONES.

a ALEX. Hic duas. Per Spec. in titul. de tuto. §. generaliter. verſi. item autem nota.
b ALEX. Originis. Uide Bald. in d. l. pupil. ⁊ Bar. in l. ij. j. de excu. tuto.
* IO. FR. RV. Originis adde in eo. l. pupillo. Et Angel. Aret. Inſt. de attilia. tuto. §. Sed hoc iure.

a De tutoribus[a] vel curatoribus illuſtrium perſonarum. Rubr. XXXIII.

ADDITIO.

a P. PAV. P. De tutoribus. Uide de iſtis curatoribus que ſcripſi in Bert. in verſicul. curator regi. vbi habes de qualitatibus quas habere debent, ⁊ alijs tutoribus. non tenentur preſtare alimenta, ⁊ victus de bonis pupilli, niſi vt ſcripſi, ⁊ an poſſit dari tutor regi, vel principi, ⁊ finita tutela ſit poſtea curator, vide Corſet. in repe. c. grandi. de ſup. negl. prela. in vj.

LEX I.

ILluſtribus. Breuiter dicit Illuſtribus datur tutor vel curator, in vrbe per prefectum, ⁊ pretorem, ⁊ decem viros ſenatores, ⁊ eis decreto pretoris conceditur adminiſtratio, in prouincijs vero nominatur a curialibus. h. d. in ſumma.

LEX II.

GEnerali. Hic prohibet Imperator ne ille qui eſt curialis vel obligatus curie poſſit eſſe tutor illuſtrium perſonarum, ⁊ hoc vult. Non habetis hic alia, ⁊c.

Qui dare tutores, vel curatores poſſunt & qui dari poſſunt. Rubr. XXXIIII.

LEX I.

CUm tibi. Ei de cuius ſtatu dubitatur, poteſt dari tutor, vel curator lite pendente. hoc dicit.

LEX II.

a **MAritus.** Maritus non poteſt eſſe curator[a] vel tutor vxoris. h. d. Querit glo. que eſt ratio. Reſpondeo, qr ſi male gereret propter affectionẽ, vxor ei remitteret. Ita dicit gl. hic, que eſt ratio quod poteſt eſſe procurator, ⁊ non curator, vt l. maritus. ſ. de procur. Reſpõdet, qr curator habet maiorem poteſtatem quam procurator. Preterea procurator, vel conſtituitur a maiore, ⁊ ſic ab habente plenum intellectum, vel conſtituitur a minore, ⁊ conſtituitur cum authoritate tutoris, vel curatoris, vt l. neqꝫ. ſ. de procu.

ADDITIO.

a ALEX. Curator. Adde quod licet maritus non poſſit eſſe curator generalis vxoris, poteſt tamẽ eſſe curator ad lites, ſecundum Bal. ⁊ Salic. in l. j. ſ. de proc. alleg. Odof. hic ⁊ dixi l. ſi maritus. ſ. de proc. ⁊ no. Bar. in l. ſi quis cum procuratorio. §. ii. ff. de procu. ⁊ Bal. hic, ⁊ in l. j. in fi. de excu. tut.
P. PAV. P. Curator. Uide ſuper hoc an poſſit eſſe tutor ad litem in reperto. in verſic. maritus.

LEX IIII.

MIlitie. Qui in militia occupatur, non poteſt eſſe tutor ſeu curator. h. d.

LEX V.

NEque a preſide. Non poteſt quis dare tutorem eum qui ſue iuriſdictioni non ſubeſt. hoc dicit. No. hanc legem, quod oportet quod ille qui datur tutor, ⁊ cui datur, ſit de iuriſdictione dãtis

ratione originis vel domicilij. Caſus eſt in l.j.de tu.⁊ cur.da.ab his. Dixi tibi in l.vnica.ſ.tit.ij.

LEX VI.

Quod dicis. Matre negligente, alij coniuncti poſſunt tutores petere.h.d. ¶ No. hanc l.⁊ tene menti.quam faciam te notare in auth.matri,⁊ auie.quam habebimus j.tit.proxi.

LEX VII.

In ſeruili. Seruus non poteſt dari tutor neqꝫ curator.h.d.

LEX VIII.

Creditorem. Creditor non poteſt dari tutor debitori.h.d.ſuper hanc l.habes auth.minoris quam legam tibi in ſequentib.

AVTHENT.

3 ¶ Frater an poſſit eſſe tutor fratris,cuius eſt debitor.
5 Creditor vel debitor in modica quantitate non prohibet a tutela.
7 Poſſidens res minoris non poteſt eſſe tutor.
9 Habens res communes cum pupillo quādo poſſit eſſe eius tutor.
10 Debitor naturaliter,quando poſſit eſſe curator.
13 Creditor pupilli ex teſtamento in quo eſt datus tutor poteſt eſſe tutor.
17 Si creditor vel debitor prohibetur eſſe tutor,an tunc ſit locus datiuo vel debeat deueniri ad legitimam.

a **Minoris.** [a]Primo ponit vnum dictū trimembre in curatore conſtituendo. Secundo in iam conſtituto. Tertio illud dictum declarat,⁊ imponit penam. Quarto ponit aliud dictū ſeu ſtatutū, ⁊ penam imponit. Quinto predicta extendit. Secunda ibi, nam ⁊ ante. Tertia,ibi hoc autem. Quarta ibi,ſed ⁊ ſi actionis ceſſionē. Quinta ibi,his valentib.ſummarium non do vobis, qꝛ iſta auth.
1 eſt ſummarium bene quatuor columnarum. ¶ †No.quod debitor
b vel creditor[b] prohibetur a tutela vel cura. ¶ Opp.in aut.[c] vt ſine
c proh.ma.debi.⁊ cred.in prin.poſita j.tit.j.auth.ad hec. Sol.eſt ſpeciale in matre,⁊ auia. Ita dicit gl.tua. Iuxta iſtud antequam intremus gl.quero quid in auo,⁊ patre. Gl.dicit idē,vt in d.auth.ad
2 hec.j.tit.j.⁊ ibi videbitis. ¶ † Quero,quid in filio, cū poſſit filius dari curator patri furioſo,vt l.1s.de tuto.⁊ cura.datis ab his.videtur ꝙ prohibeatur.qꝛ non reperitur iure exceptū,ergo,⁊c. Preterea nō videtur eadem ratio,qꝛ maior eſt amor aſcendentis ad deſcendentem quā econtra,vt l.iſti quidem.ꝙ me.cau. Contrarium determinat Gul.de Cug.l.cum in eo.ff.de pact. Nam cum ſpes ſit ꝙ bona patris deueniant in filium ſecundū votum patris,vt l.ſcripto.in fi. ff.vnde lib.videtur quaſi adminiſtrator propriorum bonorum, ad ꝙ facit de lib.⁊ poſthu.l.in ſuis.j.pro here.l.ij.§.filium.⁊ ꝙ ibi not. propter ꝙ ceſſat omnis ratio ſuſpicionis,ideo propter debitū vel
3 creditū nō remouebitur. ¶ † Secundo,quero,quid in fratre. Videtur idem ꝙ in matre,⁊ auia,qꝛ ad ſucceſſionem pariter admittunt, vt j.ad Tertu.auth.defuncto. Et ergo eadem ratione ad tutelam. Cōtrarium determinat idē do. Gul.in d.l.cum in eo. Primo per ra
4 tionem,qꝛ nō eſt tantus amor inter fratres,ſicut † inter aſcēdentes ⁊ deſcendentes imo inter eos eſt multoties inuidia magna,vt l.cū oportet.§.j.de bo.que lib.⁊ ea.l.§.ſin autem res,⁊ l.cū pater.§.euictis.cum gl.de leg.ij.j.de co.l.illud.§.fi.pro hoc inducit ipſe tex.i l. iij.circa prin.ff.de leg.preſtan.contra tab.bono poſ.que l.facit opti
5 me. Modo intro gl.per ordinem. ¶ Quero,primo[d] quid ſi eſt cre
d ditor † in modica quātitate. Dicit gl.ꝙ non prohibetur eſſe tutor, arg.ff.de excu.tut.l.non tantum,in princ.de ven.inſpi.l.j.in fine.cū
6 ſimil. ¶ † Sed quero.que dicatur quātitas parua vel magna? Gl. nō dicit hic,ſed in corpore vnde ſumit, dicit hoc relinqui arbitrio iudicantis. Simile videbitis in auth.niſi breuiores.j.de ſent.ex breuic.rec.⁊ l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.§.j.de iudi.⁊ de iure dotiū.l.quero.⁊ facit ff.de dolo.l.ſi oleum.§.fi.cum l.ſeq. Et iſta teneatis menti,qꝛ ex
7 his facio magnū fundamentū ad ſequētia,vt j.videbitis. ¶ † Itē quero quid ſi aliquis poſſideat rem minoris. Videtur quod nō prohibetur,qꝛ nō eſt debitor,vel creditor,vt inſti.de actio.§.j.contra
8 rium determinat gl.per hunc tex.ibi,res minoris. Ex † quo colligitur quod quando eſt contentio ſuper iure reali inter tutorem ⁊ pu
9 pillum,habet locū iſta auth.⁊ ita communiter tenetur. ¶ † Querit
e gl.quid ſi habet res communes[e] cum minore,non videtur prohiberi,vt j.de excu.tu.l.ꝙ res. Gl.tūa determinat cōtra,per hāc aut. Sed gl.in d.l.ꝙ res,tenet contra iſtam. Doct.communiter approbant iſtam gl.qꝛ ex communione oritur quidam quaſi contractus producens obligationem ⁊ actionē communi diuidundo,⁊ ſic pōt dici debitor ⁊ creditor. ¶ Aduertatis rogo vos,dicerem ſic. Quādā eſt communio in controuerſia,qꝛ vnus aſſerit, alter negat cōmunionem,⁊ tunc non poteſt eſſe tutor per hanc auth. Nā habēt locū omnes rationes que fiunt in corpore,ſ.timor ne ſubtrahant inſtrumēta,⁊ qꝛ hoſtis eſt minoris. ¶ Quādoqꝫ eſt cōmunio ſine cōtrouerſia,⁊ hic aduerte. Quādoqꝫ eſt communio tanta ꝙ inuicem ſunt imputationes,⁊ reputationes magne,vt ſi habēt hereditatem vel maiorē partē bonorum cōmunem,tūc idē ꝙ prohibeatur a tutela ⁊ cura.per hanc auth. Quandoqꝫ habent cōmunē vnū fundum tantū,tunc dico quod non prohibetur eſſe tutor vel curator,licet enim ex cōmunione oriatur quidam quaſi contractus, dico quod iſta obligatio eſt modice quātitatis,licet fundus eſt magnus. Teneor enim diuidere tecum,iſtud eſt modicum, quod patet,qꝛ ex corpore preſumitur communio,vt no.in l.pe.ſ.communi diuid.⁊ ſic dixi vobis,quod apparet ad oculum,qꝛ iſtud teneri tecum eſt diuidere quando comunio non eſt in controuerſia modicam eſtimationem reciperet,poſſent tamen eſſe tot debita inuicem occaſione communionis illius fundi,propter expenſas ⁊ fructus, ⁊ propter alia, tunc dicerē,aliud puto relinquendum arbitrio iudicis, verum dicta communio inducat magnum debitum,vel modicum,vt ſ.dixi,
10 qꝛ in modico debito non habet locū iſta auth. ¶ † Quero,quid ſi eſt debitum naturaliter tātum inter eos. Videtur prohiberi,quia naturale debitum inducit cōpenſationem,vt l.etiam.ff.de compen. Et qꝛ poteſt deduci,vt l.at qui natura.de negot.geſtis,⁊ impedit donationem,vt l.hoc iure.§.penul.ff.de dona.ſed contra quod non habet locum iſta auth.qꝛ non dicitur proprie creditor.ff.de verb. ſignifi.l.creditor.⁊ hoc tenet gl.nec deducere poterit,vt ff.de petit. hered.l.ſi quid poſſeſſor.§.ſꝫ ⁊ ſi.facit de admi.tuto.l.fin. Quidam determinant cōtra. Nā poſſibile erit debitum naturale ſolui ⁊ ſic impediretur repetitio,⁊ induceretur cōpenſatio.d.l.etiam, ſubeſt timor,ne inſtrumēta ſubtrahant.ſicut in ciuili debito. Iſtorū op.induco,qꝛ iſta auth.eſt fauorabilis inducta in fauorem minorū,ergo eſt extēdenda,⁊ ſic extēditur ad debitū naturale licet improprie ſit debitum. In cōtrarium facit, qꝛ debitum naturale quantūcunqꝫ ſit in magna quātitate,propter illā ſpem,qꝛ poterit cōtingere ꝙ ſoluetur,vel de eo compenſatio opponetur,videtur paruum debitū,qꝛ pro modica quātitate iſta ſpes venderetur,vnde tanquā ſit debitū modicū,non habet locū iſta auth.ꝙ ſatis mihi placet. Hoc tū totum puto relinquendū arbitrio iudicis,vt ſ.dixi.
f ¶ Venio ad ſeq.gl.[f] dicitur hic prohibet a cura,quid de tutela? Dicit gl.idem qꝛ eadem ratio eſt,⁊ colligitur ex corpo.vnde ſumitur,§.ſed ⁊ ſi quis.ibi ſed cōiungi tutorē,⁊c.⁊ in auth.vt ſine proh.
11 matr.deb.⁊ credi.§.j.⁊ hoc omnes tenēt. ¶ † Quero, an iſta auth. habeat locum in omni tutela? Dicunt quidā ꝙ non habet locū in teſtamētaria,qꝛ eius fides eſt electa a teſtatore,vt inſt.de ſatiſda. tut.§.j.ff.de cura.furio.l.ſi furioſo.in fi.de epiſ.au.l.de creatiōibus. Gl.determinat contra qꝛ eadē ratione non prohiberet datus ex inquiſitione,qꝛ eius fides eſt approbata per iudicē. Nec obſt.ꝙ dicitur approbata fides,qꝛ illud verum quantū ad ſatiſdationem, nō quantū ad alia. Et hoc apparet,qꝛ mater ⁊ auia,tantū excipiuntur, ergo nulli alteri tutela permittitur. Et ita tenet gl.in corp.vnde ſumitur in verſi.ad curationem.⁊ l.pater.in prin.ff.de proc. Idem conſuluit Dyn.⁊ dicit hoc colligi ex tex.vnde ſumitur.§.⁊ hec. Sed certe idem tex.dicit tantum de his qui dantur a l.non de his qui dant in teſtamēto. Gul.de Cug.in d.l.cū in eo.ff.de pac.
g cōtrarium tenet per ratiōes quas ibi alleg.⁊ j.dicam. Do. in iſta materia diſtinguit,cuius opin.mihi placet, ⁊ ſic conſulendo reſpondit. Aut teſtator qui dedit talem tutorem ſciebat ipſum eſſe creditorem vel debitorem, ⁊ tunc poteſt eſſe tutor,⁊ non ob. auth.qꝛ eius fides eſt electa per teſtatorem. Probat per l.tres
12 tores.§.fi.de admi.tut.de confir.tut.l.in cōfirmando. Preterea voluntas teſtatoris tollit omnē ſuſpicionē fraudis,vt l.qꝛ autē.in pri. ff.ſi quis omiſ.cau.teſt. Hoc probatur ſ.de interdi.mat.l.ſi patris, ⁊ ibi eſt optimus tex.de ſi.nup.l.ſi quis tutor. Preterea matres poſſunt eſſe tutrices,nō obſtāte quod ſint creditrices vel debitrices,vt dictum eſt,ſed teſtamentarij preferuntur matri ⁊ auie,qꝛ lex magis cōfidit de eis,vt in authen.matri ⁊ auie.j.tit.j.ergo,⁊c. Iſte ſunt rationes Gul.quantum eſt in iſto membro. Nec obſt.quod gl. dicit quod eadē ratione poſſet etiam eſſe datus ex inquiſitione,qꝛ credo quod ſi iudex de hoc inquiſierit,an eſſet debitor vel creditor, quod valeret datio,qꝛ an ſit tale debitum, quod eum a tutela remoueat ſtat in arbitrio iudicis,ſecundū quod dictum eſt etiam ſecundum opin.gl. Si vero teſtator ignorauit ipſum eſſe creditorem vel debitorem,tunc eſt vera opin.gl.qꝛ nō poteſt videri approbaſſe fidē eius,quam talem ignorabat.arg.l.mater.ff.de inoffi.teſta. ⁊ hanc puto veram. Facit j.de teſtamen.milit.l.ſicut certi.⁊ l.ſi
13 vel in vtero.⁊ ff.de teſtamen.tute.l.ſi quis ita.§.pen. ¶ † Ex predictis apparet quod ſi aliquis eſt creditor pupilli, ex teſtamento in quo datus eſt tutor,puta qꝛ aliquid eſt ſibi relictū, qō propter hoc non prohibetur a tutela vel curat. Ita intelligo iſtam materiam. ¶ Venio ad aliam gl.dicitur hic a quo omnino prohibetur
14 ¶ † Quero,an ipſo iure non poſſit eſſe tutor,[h] an vero poſſit eſſe,
h vult amittere debitum? Gl.hic ponit opin.quam vide. De hoc fuerunt opin.inter Azo.⁊ Hugo.quas recitat gl.in l.propter litem.ff. de excu.tuto.l.pater.in princip.ff.de procur.gloſſ.firmat opin. Hugo.

Hugo, ſcilicet, quod non poſſit eſſe tutor, perdēdo debitum. Domi. Richar. diſputauit iſtam queſtio. ⁊ determinauit ſecūdum, quod videtur determinare iſta gl. videlicet, aut conſtat ab initio quod ſit debitor vel creditor, ⁊ ipſo iure remouetur. Aut non conſtat, ⁊ tunc admittitur ad tutelam, ſed perdit debitum. Et hoc probat̃ ex corpore vnde ſumitur iſta authen. ibi, ſi vero tacuerit, ⁊c. vbi dicit quod debitum perdit, ⁊ nullam aliam penam imponit, ſed interpretatiōe legum pene ſunt molliende, vt l. ſi preſes. ⁊ l. interpretatione. ff. de penis. ergo, ⁊c. Preterea in ipſo puncto quo tacet, perdit debitum, ergo tanquam non creditor poteſt eſſe tutor. Ita dicebat ipſe, ꝙ ſatis placet. Venio ad aliā gl. ¶ Quero, † quid ſi efficitur creditor vel debitor ex tutela? Dic vt i gl. ⁊ bene. ¶ Quero, quid ſi ab initio paratus eſt ſoluere, vel debitū remittere? Dic vt in gl. ⁊ bene. ¶ Quero † quid ſi erat debitū annuum,[i] vel debitū ſub conditione? Dicit gl. ꝙ prohibetur a tutela vel cura, q² ratio eadem eſt. ſ. timor, ne ſubtrahantur inſtrumēta, tamē in debito annuo nō amittit totū debitū, ſed pro eo tempore quo tutela durat. Quidam dicunt quod imo amittit pro toto tēpore, ſicut in debito conditionali. Mihi videtur dicendū ꝙ debitum annuū ſeu cōditionale eſtimatur, ſecundum ꝙ illa ſpes vendi poteſt, vt l. in quātitate. §. magna. ad l. Fal. Facit ad treb. l. j. §. ſi heres. Et ideo ſi eſtimatio illius debiti cōditionalis eſſet modica, non repelleret eū ab adminiſtratione, q² in debito modico non habet locum iſta auth. ſecus ſi eſtimatio eſſet magna. Eodē modo intelligo de eo qui habet hypothecata bona minoris, vt debeant eſtimari quantū eſt deterior cōditio propter illā hypothecā, vt d. l. j. §. ſi heres. ad Treb. vt ſic videamus vtrum ſit quātitas magna vel parua. ¶ Quero, quid ſi poſt tutelam ſuſcipiat ceſſionem. Dic vt in gl. ⁊ in corpore vnde ſumitur. ¶ Vltimo,[k] extra gl. quero vnam q. dicitur hic, qđ quis prohibetur eſſe tutor, q² debitor vel creditor. ¶ Quero † vtrū deueniat̃ ad ſequentem legitimū, vel ad datiuum? Nō inſiſto. Breuiter credo ſic dicendum, Aut de debito non conſtat aperte, ⁊ ſic iſte habuit neceſſe in iudicio debitum allegare, ⁊ tunc q² in modico deſinit eſſe tutor, locus eſt ſequenti datiuo, vt l. ſi quis ſub conditione. de teſta. tut. Dixi in l. j. ſ. de teſt. tute. Aut erat debitū manifeſtū, puta cōmunio bonorum vel aliud debitum, tunc ſi quidē certum eſſet illud debitum nō finiri durante pupillari etate, vt puta q² erat debitum annuum ⁊ perpetuum, ⁊ deueniretur ad ſequētem legitimū, q² iſtius primi ſpes omnino deficit, arg. de legi. tut. l. j. §. pen. ⁊ l. non ſolum. §. ſi libertus. de excu. tut. ⁊ de tut. ⁊ ra. diſtra. l. ſi tutor. §. j. Si vero debitum illud poteſt diſſolui intra pupillarem etatem, ⁊ tunc locus erit datiuo, ⁊ debito diſſoluto ceſſabit ille datiuus, ⁊ reaſſumet ille legitimus, arg. dictorum iurium ſ. proxime allegatorum. ⁊ eſt expreſſum in l. his qui. de tuto. ⁊ cur. da. ab his. ¶ Quero vtrum propter debitum patris, prohibeatur filius eſſe tutor, vel econuerſo. De hoc cogitabitis.[l]

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Minoris. Diſpoſitio huius auth. non habet locū in curatore qui datur hereditati iacenti ſecūdum Ro. ſing. cxxxv. per text. in l. debitor. ff. de neg. geſt. Item de materia huius auth. vide Bar. cōſ. clxviij. Item inquantum ſolet allegari gl. in iſta aut. ꝙ de ſtricta ſignificatiōe, ⁊c. vide Alex. multa allegantē cōſi. xxiiij. in ij. vol. ⁊ conſ. ccxl. in prin. ⁊ in fi. vbi dicit ſolum procedere, vbi eſt eadem ratio vide Alex. in l. filiusfa. §. diui. de leg. j. Itē ꝙ nō habeat locum in curatore ad litē, vide Sali. hic in fin. Pro quo vide ꝙ dicit Bar. no. i l. ij. §. cōtrariū. ff. de cura. bonis dādo, ⁊ ibidem Ang.

b ALEX. ¶ Debitor vel creditor hereditarius. An prohibitus ſit eſſe curator hereditarius. Dic ꝙ non. Tex. eſt ſing. in l. debitor. in prin. ff. de neg. geſt. ibi nō tamen erat creditor, ſed ex contractu precedenti inter viuos, ⁊ vide tex. in l. ij. ff. de cur. bo. dan.

c ALEX. ¶ Op. in auth. Adde Bal. poſt Sul. in d. l. cum in eo. ff. de pact. ⁊ ibi quid in filio naturali, ⁊ ſpurio.

d ALEX. ¶ Quero primo. Adde Bal. in l. cum in eo. ff. de pact. vide tamen Bal. hic.

e ALEX. ¶ Res communes. Per Bal. hic in fi.

f ALEX. ¶ Venio ad ſeq. gl. Iſta auth. extēditur ad tutorem, facit etiam quod no. gl. ⁊ do. j. eo. auth. matri ⁊ auie. limita niſi debitum fuiſſet cōtractum poſt teſtamētum, arg. l. libertus. §. largius. ⁊ ibi no. ff. de ann. leg. ⁊ ita conſuluit Bal. in conſ. incip. ſecundum opi. gl. ⁊ adde Bal. in l. j. de confir. tuto. Et quid incontinenti cum tutor deſijt eſſe debitor, vl' creditor, tutela reuertitur ad eum. Ita no. dicit Bar. in l. ſi impuberi. de tu. ⁊ cu. da. ab his. ⁊ Bal. in l. cum in eo. ff. de pact. Bal. hic, iuxta fin. in verſi. vlti. extra gl.

g ALEX. ¶ Old. De iſta materia vide Bar. in l. poſt legatum. §. admittere. ff. de his quibus. vt indig.

h ALEX. ¶ Tutor. Bar. in l. pater. in princi. ff. de procur. ⁊ ibi per Bal. Adde ꝙ Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de tu. §. fi. verſi. item ꝙ tutor. dicit opin. Hug. ſtrictiſſimam, ⁊ illam ſequitur. An autem hec auth. habeat locum in debitore obligato reali ſicut perſonali. Bal. conſi. cclviij. tenet quod non. iij. lib.

i ALEX. ¶ Debitum annuum. Vide circa hoc omnino Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. de verb. oblig.

k ALEX. ¶ Vltimo. facit ꝙ no. Bar. in tit. j. in auth. ſacramentum.

l ALEX. ¶ Cogitabis. Adde Bartol. in l. ſi impuberi. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab his.

LEX IX.

a **SI ſororis.** [a] Habenti tutorem legitimum, alius dari non poteſt. hoc dicit in ſumma.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si ſororis. Limita per Bal. in l. j. ſ. de teſtam. tut. Secus in tutore inutiliter dato, ⁊ confirmato. in l. iij. ⁊ ibi Barb. ſ. de confirma. tute.

LEX X.

a **CVratorem.** [a] Habenti curatorem non poteſt alius dari, niſi in cauſa, cognita, vel priore remoto.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Curatorem. Limita in curatore ad lites, q² ante litem conteſtatam ſemper etiam alter adiungi poteſt, vt no. in l. qui cum procuratore. §. j. ff. de procu.

LEX XI.

EA vniuerſis. Minor ſine curatore generali ad lites non habet legitimam perſonam in iudicio. h. d.

LEX XII.

a **CVrator.** [a] Generalis curator non debet a lite deſiſtere propter ſpecialem curatorem datum ad litem. h. d.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Curator. Limita, vt dixi. ſ. in l. curatorem.

LEX XIII.

NE magiſtratuum. Colonus Principis, vel alius priuilegiat⁹ tutor dari non poteſt. h. d.

Quando mulier tutelæ officio fungi poteſt. Rubr. XXXV.

LEX I.

TVtelam. Mulier de iure communi tutrix eſſe non poteſt. h. d. in ſumma.

LEX II.

a **MAtres.** [a] Si matres tutelas filiorum impetrant a principe debent iurare ſe ad ſecundas nuptias non venire, ⁊ ſi contra fecerint, bona matrum pupillis obligantur, ⁊ teſtamentarius ⁊ legitimus matrem precedit. h. d. Iſta lex corrigitur per authen. matri ⁊ auie. in multis. quam legam tibi in ſequenti lectione.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Matres. Et an lex iſta. §. ſin autem tutela. in authē. de nup. habeat locum in matre que nō erat tutrix, ſed ſimpliciter adminiſtratrix, vide Bal. in l. cum oportet. § fin. ad fi. C. de bo. que li.

AVTHENT.

1 Renunciatio Velleiani que fit per matrem tutricem, quid operetur.
2 Factum in iudicio parte abſente an proſit alijs.
4 Pater quando preferatur in tutela, ⁊ quando mater.
5 Quando auus preferatur, ⁊ quando auia.
6 Si mater, ⁊ auus concurrunt in tutela, quis preferatur.
7 Mater poteſt eſſe curatrix filiorum.
8 Mater, ⁊ auia non coguntur tutelam ſuſcipere.
9 Tutela que defertur matri, eſt legitima.
11 Tutela vitiatur ſi mater non renunciauit ſecundis nuptijs, ⁊ Velleiano.
14 Si non eſt renunciatum ſecundis nuptijs, nec Velleiano, ſed generaliter omni beneficio, an valeat.
15 Tutela vitiatur ſi generaliter non obligauit omnia bona ſua, ⁊c.
16 Si mater, ⁊ extraneus ſint dati tutores in teſtamento, an mater erit tutrix.
17 Mater data tutrix in teſtamento non confirmatur ſed coram iudice agnoſcit tutelam, ⁊ renunciat.
18 Si fuit datus tutor a iudice matre ignorante an teneat datio.

a **MAtri ⁊ auie.** [a] Hec auth. ſe habet ad legē Codicis corrigendo in plurib. Primo, q² de iure Codicis requirebatur ꝙ impetraret a principe, ⁊ corrigitur per iſtam auth. Secundo, q² per legem Codicis requirebatur ꝙ cum iuramento renunciaret ſecundis nuptijs, ꝙ iuramentum per hanc auth. ⁊ ſequentem tollitur. Tertio per le-